

Spomin na Božjega služabnika

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije, Matic Štojs

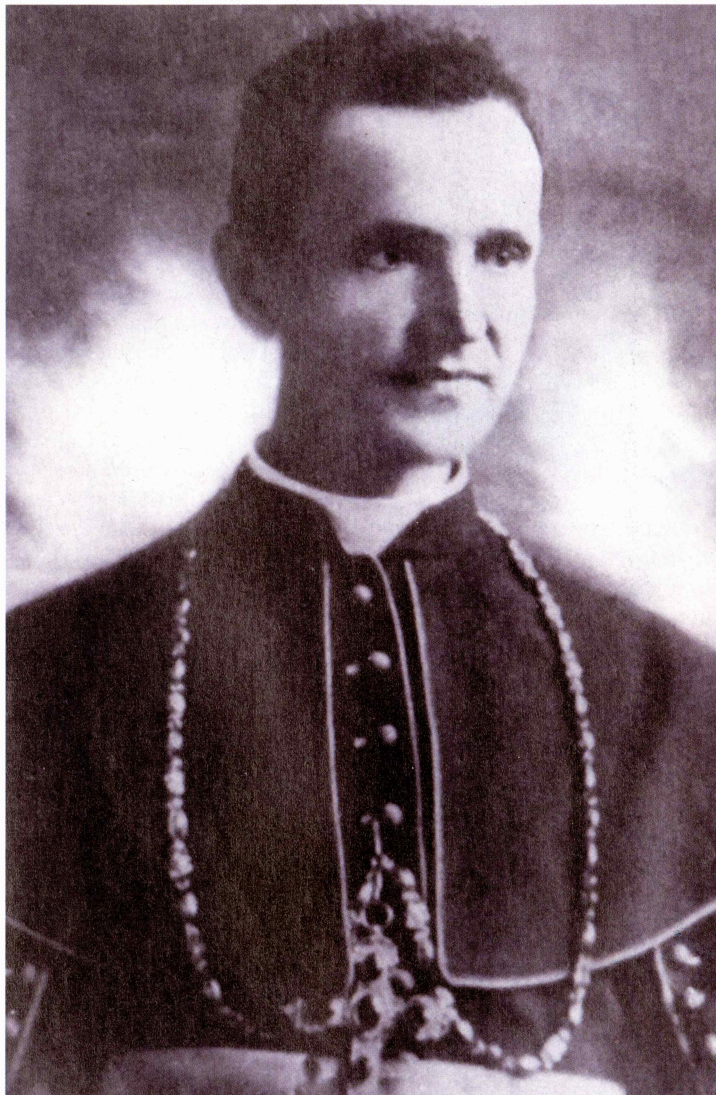
V petek je bila slovesnost ob obletnici smrti Janeza Frančiška Gnidovca, ki je bil nekoč prvi ravnatelj Škofijske gimnazije v Šentvidu in nato škof v Skopju. Gnidovec je razglašen za Božjega služabnika in v postopku za beatifikacijo.

V cerkvi Srca Jezusovega na Taboru v Ljubljani je bila v petek, 3. februarja 2012, slovesnost ob obletnici smrti škofa Janeza Frančiška Gnidovca (1873–1939). Ob 16. uri se je začelo čaščenje Najsvetejšega, ob 18. uri so bile pete litanije, ob 18.30 pa je bila maša, ki jo je skupaj s škopskim škofom Kirom Stojanovom in duhovniki daroval ljubljanski nadškof in metropolit Anton Stres. Že pred tem je bila v sredo, 1., in v četrtek, 2. februarja 2012, ob 18.30 v okviru večernega bogoslužja v cerkvi Srca Jezusovega duhovna priprava na omenjeno praznovanje.

Osnovni podatki o Božjem služabniku Janezu Frančišku Gnidovcu, za katerega je v teku beatifikacijski postopek, so zbrani na spletni strani www.gnidovec.si. Novosti v postopku za zdaj ni, saj je zdravniška preiskava domnevne ozdravitve na Gnidovčevo priprošnjo še vedno pod drobnogledom. Preverjanje pristnosti lahko traja od nekaj mesecev do nekaj let.

Nasledniki na slovesnosti Nadškof Stres je na pobudo vicepostulatorja Gnidovčevega postopka k maši na Tabor povabil škofo, ki so bodisi Gnidovčevi nasledniki, bodisi so z njim povezani prek znanih osebnosti. Namen slovesnosti je bila internacionalizacija Gnidovčevega lika in postopka za njegovo beatifikacijo.

Ljubljanski nadškof je tako povabil zagrebškega nadškofa kardinala Josipa Bozanića, naslednika blaženega Alojzija Stepinca (1898–1960), ki se je pred imenovanjem za zagrebškega nadškofa pomočnika odločil, da se odzove vabilu škofa Gnidovca in odide v Makedonijo, a mu takratni nadškof Antun Bauer tega ni dovolil. Stepinac je bil na po-

Božji služabnik Janez Frančišek Gnidovec

grebu škofa Gnidovca. Kardinala Bozanića je v Ljubljani zastopal nadškofijski ekonom iz Zagreba msgr. Ivan Hren.

Škof apostolske administrature Prizren s sedežem v Prištini na Kosovu msgr. Dode Gjergji je naslednik škofa Gnidovca za

območje Kosova in v Ljubljani zaradi obveznosti ni bil navzoč.

V Ljubljano je kot naslednik škofa Gnidovca prišel škopski škof in apostolski eksarh katolčanov vzhodnega obreda v Makedoniji msgr. Kiro Stojanov. Škof Stojanov se je rodil 9. aprila

1959 v vasi Radovo pri Strumici v Makedoniji. Duhovniško posvečenje je prejel 6. aprila 1986. Na Vzhodnem inštitutu v Rimu je študij cerkvenega prava sklenil z disertacijo o zgodovinskem in pravnem okviru Katoliške cerkve vzhodnega obreda v Makedoniji in nato deloval na sedežu križevske eparhije ter v župniji v Radovu. Januarja 1999 je bil imenovan za pomožnega škofa, škofovsko posvečenje pa je prejel 1. maja istega leta v škopski stolnici. Glavni posvečevalec je bil takratni tajnik Kongregacije za vzhodne Cerkve, ukrajinski nadškof Miroslav Stefan Marusyn. Po smrti škofa Joakima Herbuta je bil Stojanov 20. julija 2005 imenovan za škopskega škofa in apostolskega eksarha.

Izredna pobožnost Božji služabnik Janez Frančišek Gnidovec se je rodil 29. septembra 1873 v Velikem Lipovcu v župniji Ajdovec očetu Janezu in materi Jožefi. Ko je bil star sedem let, mu je umrla mati, istega leta je začel obiskovati enoletno šolo v domači župniji. Po končani enoletni osnovni šoli se je preselil v Novo mesto, kjer je lahko obiskoval tako osnovno šolo kot gimnazijo. V času, ko je maturiral, mu je umrl tudi oče.

Kot izredno pobožen mladenič se je po končani gimnaziji odločil, da bo vstopil v duhovniški stan. Naslednja štiri leta je Gnidovec preživel v semenišču v Ljubljani, kjer je leta 1896 končal šolanje za duhovnika. Novo mašo je pel v Ajdovcu. V času šolanja so ga kolegi in predstojniki občudovali zaradi izredne pobožnosti in večina sošolcev in učiteljev je menila, da se bo v Cerkvi še visoko povzpel. V letih 1896 do 1899

Zaradi pobožnosti se ga je že v semenišču prijel vzdevek »Sveti Alojzij«.

V cerkvi Srca Jezusovega na ljubljanskem Taboru je bila slovesnost ob obletnici smrti Janeza Frančiška Gnidovca, ki jo je vodil ljubljanski nadškof Anton Stres.

je bil kaplan v Vipavi in v Ajdovščini, kjer se je hitro priljubil vernikom. Zaradi pobožnosti so Gnidovca že v semenišču kolegi poimenovali »Sveti Alojzij« in ta vzdevek se ga je prijel tudi med verniki v kraju njegovega prvega službovanja.

Leta 1899 so predstojniki izpolnili njegovo željo in mu omogočili, da je odšel na Univerzo na Dunaj. Vpisal je klasično filologijo ter študij nemščine in slovenščine. V dobrih štirih letih, ki jih je preživel na Dunaju in študiral za profesorja jezikov, ni zanemarjal svojega dušnega pastirstva. Zlasti rad je skrbel za priložnostne delavce slovenskega rodu, ki so začasno iskali delo v cesarski prestolnici. Po sklenjenih študijih je leta 1904 odšel za leto dni v Kranj, kjer je delal kot suplent (nadomestni profesor) na tamkajšnji gimnaziji, in sicer je poučeval latinščino. V tem času je tudi pripravil disertacijo in promoviral leta 1905.

Dvaindvajsetega avgusta 1905 je bil imenovan za profesorja in tudi za prvega ravnatelja Škofijske gimnazije v Šentvidu pri Ljubljani. Tako je hkrati opravljal naloge rektorja zavoda, direktorja gimnazije ter za nameček še profesorja in učitelja. Njegovemu neutrudnemu delu gre zasluga, da je šolski zavod postal ena najlepših šol na Slovenskem.

Po izbruhu prve svetovne vojne je dobil Gnidovec še novo zadolžitev. V del Škofjovih zavodov v Šentvidu so namreč oblasti namestile vojaško bolnišnico. Gnidovec je bil tako do konca prve svetovne vojne tudi vojaški kurat v tej proviziorni vojaški bolnišnici.

Škopski škof Po prvi svetovni vojni je po skoraj poldrugem desetletju ravnateljavanja zapustil Škofjove zavode. Odločil se je in decembra 1919 tudi udeležil svojo odločitev, da vstopi v Misijonsko družbo lazaristov. Dve leti kasneje se je zaobljubil redu lazaristov.

Od leta 1921 od leta 1923 je bil podravnatelj bogoslovcev Misijonske družbe, vzporedno pa je opravljal tudi dušno pastirstvo v kaznilnici v Begunjah.

Od leta 1923 je bil ravnatelj notranjega semenišča oziroma noviciata Misijonske družbe v Grobljah.

Naslednje leto, oktobra 1924, je bil Janez Frančišek Gnidovec pri enainpetdesetih letih imenovan za škopskega škofa. Posvetitev v škofa je bila v cerkvi lazaristov na Taboru v Ljubljani v novembru istega leta in 8. decembra je bil slovesno umeščen v Prizrenu, kjer je bil tradicionalni sedež škopske škofije. V naslednjih štirinajstih letih je Gnidovec po dolgem in počez prekrizal svojo škofijo in se priljubil ljudem v tistih krajih. Njegovo delo in pobožnost so občudovali tako navadni ljudje kot tamkajšnji pravoslavni in muslimanski kleriki. Kot škof je bil večkrat sprejet pri kralju Aleksandru in tudi monarh je izrazil občudovanje Gnidovčevega zavzetega dela v škofiji. V štirinajstih letih svojega službovanja je poleg novega semenišča v Prizrenu omogočil graditev novih cerkva v Peći, Prištini, Djakovici, Smaču, Letnici, Uroševcu, Krvošeriji, Zlokućanih, Dušanovcu, Gusinju, Bistrenici, Pešteru in Dunavu. Po desetih letih škofovanja mu je uspelo sedež škofije iz Prizrena preseliti v Skopje, kar je navadno precej zahtevna logistična naloga. Zavzeto je opravljal vsa organizacijska kot tudi dušnopastirska dela, čeprav je že leta 1933 hudo zbolel in so ga poslej stalno mučili hudi gla-

voboli. V času svojega službovanja je na svoje vernike naslovil enajst pastirskih pisem, imel devet pastirskih sinod, na katerih je skušal zbrati vse duhovnike svoje škofije, imel je tudi tri evharistične in dva marijanska kongresa. V tem času je tudi petkrat potoval v Rim in enkrat prek velike luže v Chicago.

Petinšestdesetleten in hudo bolan je januarja leta 1939 zapustil svojo škofijo in pripotoval v Ljubljano. Skoraj takoj po prihodu je odšel v bolnišnico in nato v Leonišče na Zaloški cesti, kjer je 3. februarja 1939 umrl. Pokopali so ga med brate lazariste na ljubljanskih Žalah. **D**

Bil je prvi ravnatelj Škofijske gimnazije v Šentvidu pri Ljubljani.

Radio VIVA FM 102.1 99.5 stereo RDS
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com